

2. Освіта для демократії в Україні. Інформаційний бюлетень. – К., 2010. – Випуск 2. – 8 с.
3. Walter C. Parker. Educating the Democratic Mind. – State University of New York, 1996. – 381p. Лупенко-Ковтун С.М. Интерактивные технологии как средство демократизации учебного процесса в вузе.

Анотація. Приходько І.А. Интерактивні технології, як засіб оптимізації навчального процесу. *Застосування інтерактивних технологій є необхідною умовою оптимізації навчального процесу на всіх етапах проведення заняття. Існує доцільність застосування спеціальних прийомів, які стимулюють творчість, ініціативу, самостійне та критичне мислення і базуються на принципі багатосторонньої взаємодії.*

Ключові слова: інтерактивні технології, форми навчального спілкування, лекція, семінар.

Аннотация. Приходько И.А. Интерактивные технологии, как способ оптимизации учебного процесса. *Использование интерактивных технологий есть необходимым условием оптимизации учебного процесса на всех этапах проведения занятия. Существует целесообразность использования специальных приёмов, которые стимулируют творчество, инициативу, самостоятельное и критическое мышление и базируется на принципе многостороннего взаимодействия.*

Ключевые слова: интерактивные технологии, формы учебного общения, лекция, семинар.

Summary. Prikhodko I.A. Interactive technologies as a way of optimizing the teaching and learning process. *The use of interactive technology is a prerequisite for optimizing scientific process at all stages of training. There is the appropriateness of the use of special methods that stimulate creativity, initiative, independent and critical thinking, and is based on the principle of multilateral cooperation.*

Key words: interactive technology, school of communication forms, lecture, seminar.

І. І. Проценко

кандидат педагогічних наук, доцент

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

procenkoira83@mail.ru

ОСНОВИ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Більшість дослідників розглядають моніторинг як спосіб організації інформаційного середовища вузу. Моніторинг як спосіб дослідження якості вищої освіти в даний час розвивається за наступними напрямками: відстеження показників якості, вироблених в ході науково-дослідницької діяльності та спрямованих на вирішення конкретної освітньої проблеми або завдання; відстеження показників якості, що дають можливість визначити статус того чи іншого освітнього закладу (Ю. Васильєв, В. Глухів, М. Федоров); аналіз показників якості при проведенні державного ліцензування та акредитації вузів (В. Шадриков, Е. Геворкян, С. Калабин, А. Киринок, В. Наводнов, Г. Мотова); підвищення методологічного, теоретичного і технологічного рівнів статистичного моніторингу як засобу вдосконалення управління освітніми системами різного рівня. Результати проведеного дослідницькою групою аналізу свідчать, що моніторинг якості педагогічної освіти (МЯПО) в основному розглядається як спосіб отримання інформації для її подальшого використання з метою вдосконалення освітньої діяльності.

У відповідності до змісту державної освітньої політики стосовно цілей і завдань педагогічної освіти, загальну мету МЯПО можна визначити як систематичний збір та аналіз інформації, що дозволяє визначити, наскільки система педагогічної освіти справляється із завданням забезпечення країни і конкретного регіону необхідними кадрами.

Можна стверджувати, що одним із найважливіших завдань моніторингу є попередження про небезпеку ефективного функціонування успішної підготовки магістрів. Причому, це не просто констатація факту появи змін, які становлять небезпеку, а саме попередження про неї до того, як ситуація може стати незворотною. Тим самим, створюється можливість запобігти або мінімізувати можливий деструктивний розвиток подій. Однак, моніторинг – це, насамперед, система безперервного спостереження за соціально-економічним процесом, оцінка його відповідності заданим параметрам і цілям. Моніторинг здійснюється на основі комплексу засобів оперативного спостереження та аналізу процесу або змін у стані певного об'єкта. Для досягнення стратегічних цілей розвитку освіти потрібна розробка відповідної програми, що об'єднує необхідні заходи, ресурси і виконавців, а також моніторинг їх певної діяльності, що дозволяє постійно спостерігати за ходом реалізації програми. Одночасно моніторинг є інструментом прогнозування як складової частини стратегії розвитку освіти в країні, регіоні, освітньому закладі.

Моніторинг необхідно розглядати в наступних основних аспектах: в теоретико-методологічному і організаційно-технологічному. У теоретико-методологічному аспекті специфічність моніторингу визначається не стільки декларативним трактуванням явищ, скільки великим колом спеціальних завдань,

що виникають у процесі конкретизації такого трактування. До цих завдань можна віднести: вироблення таких загальних дефініцій процесу розвитку, які містили б вказівки на особливості реалій, позначених цими дефініціями; розробку класифікації процесів за масштабами їх протяжності у часі з метою уточнення умов підготовки якісних характеристик та критеріїв освіти на різних проміжках часу; встановлення необхідних оптимальних пропорцій між кількісними вимірами процесів і явищ та їх вербально вираженими оцінками, багатозначними за змістом.

У організаційно-технологічному плані моніторинг можна виразити наступними вимогами: наступність – безперервність – автоматизація. Наступність – умова порівнянності емпіричних даних, одержуваних при багаторазово повторюваною їх реєстрації. Основний засіб забезпечення наступності – стандартизація процедур, що використовуються у навчальному процесі. Основним для моніторингу є аналіз і розкриття внутрішніх закономірностей процесу. Щоб моніторинг був успішним, необхідний його зворотній зв'язок з тими, для кого цей моніторинг призначається, – з його користувачами.

Одним із значущих запитань для розробки системи МЯПО є питання про фактори впливу на ефективність розвитку системи освіти в цілому, регіональних систем освіти, освітньої системи конкретної установи. При виділенні факторів впливу слід враховувати, що вони можуть бути короткостроковими і довгостроковими. Одні фактори виробляють негайний ефект, в той час як інші – діють протягом тривалого часу. Наприклад, низькі інвестиції в освіту позначаються на рівні розвитку людського капіталу тільки через тривалий період часу. Крім того, фактори впливу можуть бути прямими і непрямими. Наприклад, доступність педагогічної освіти може залежати від наявності бюджетних місць у педагогічних вузах (прямий фактор) або від престижності професії вчителя (непрямий фактор). Таким чином, можна зробити висновок, що визначення факторів, що впливають на ефективність розвитку системи педагогічної освіти, передбачає організацію досліджень та узгодження позицій щодо участі в реалізації проектів і програм по її модернізації та розробку і проведення на цій основі моніторингу перетворень.

При здійсненні МЯПО за основу можуть бути прийняті наступні базові цінності, принципи та установки: Внутрішня системно-соціальна якість педагогічної освіти важлива з точки зору забезпечення належного рівня з урахуванням його бачення, потенціалу та інтересів самої освітньої системи. Зовнішня системно-соціальна якість освіти передбачає врахування вимог соціуму, суспільства, економіки. У ньому сфокусовані їх особливі вимоги й очікування. 2) Принцип суспільно-державного характеру управління якістю освіти обумовлюється такими обставинами і тенденціями, як впровадження демократичних засад у різних галузях суспільного життя, підвищення відкритості освітніх систем, ускладнення механізму формування та узгодження соціального замовлення з системою педагогічної освіти з урахуванням сучасних тенденцій у суспільстві та економіці. Цілком передбачено, що в міру вдосконалення управління якістю педагогічної освіти можна чекати появи низки нових структур оцінки, аудиту, створення механізму незалежної професійної оцінки якості освіти, впровадження партисипативних почав у прийнятті управлінських рішень та ін. 3) Принцип підвищення ролі та відповідальності освітнього закладу за якість освіти є прямим наслідком закріплення в Законі «Про освіту» відповідальності освітнього закладу за якість освіти. Розмитість відповідальності за якість освіти в даний час є стримуючим фактором для впровадження. 4) Принцип мінливості балансу в орієнтації на процес і на результат в управлінні якістю на різних рівнях управління і на різних ступенях зрілості систем управління якістю освіти. Загальним правилом і нормою, закріпленими в освітньому законодавстві, є невтручання органів управління освітою в процес освітньої діяльності. Реальне ж застосування цієї норми свідчить про неготовність освітніх установ ефективно організувати освітній процес і гарантувати якісні результати і, одночасно, про неготовність органів управління відмовитися від втручання в оперативну діяльність вузів.

У міру вдосконалення системи управління якістю педагогічної освіти повинен бути визначений і нормативно закріплений прийнятний баланс між орієнтацією на процес і результат стосовно до різних рівнів управління і процедур управління якістю.

Анотація. Проценко І. І. Основи моніторингу якості педагогічної освіти студентів фізико-математичного факультету. У статті на основі аналізу наукової літератури визначено сутність поняття моніторингу у двох основних аспектах. З'ясовано основні цілі та мету моніторингу якості педагогічної освіти магістрантів. Виявлено, що управлінський процес має спиратися на об'єктивні дані, одержувані в ході інформаційного обміну між суб'єктами моніторингового дослідження та органами управління освітою.

Ключові слова: моніторинг, моніторинг якості, магістранти, педагогічна освіта, зовнішні фактори, моніторингове дослідження, управління освітою, суб'єкти дослідження, система педагогічної освіти.

Аннотация. Проценко И.И. Основы мониторинга качества педагогического образования студентов физико-математического факультета. В статье на основе анализа научной литературы определена сущность понятия мониторинга в двух основных аспектах. Выявлены основные цели и цели мониторинга качества педагогического образования магистрантов. Выявлено, что управленческий

процесс должен опираться на объективные данные, получаемые в ходе информационного обмена между субъектами мониторингового исследования и органами управления образованием.

Ключевые слова: мониторинг, мониторинг качества, магистранты, педагогическое образование, внешние факторы, мониторинговое исследование, управления образованием, субъекты исследования, система педагогического образования.

Summary. Protsenko I. Basis for monitoring the quality of teacher education master's degrees higher education institutions. *The objects of monitoring the quality of teacher education is a dynamic, constantly evolving. They are influenced by external and internal influences that can cause unwanted changes in the functioning of the object. Implementation monitoring the quality of teacher education involves the continuous tracking (evaluation study). The regularity of the measurements is determined by the characteristics of the object of monitoring and resource capabilities. The organization of monitoring of the quality of teacher education provides a selection of sound indicators and indicators. Monitoring is carried out by direct measurement or description of the parameters of the object. Monitoring the quality of teacher education involves the construction of the forecast of development (changes of state) of the system of pedagogical education. 5. Each monitoring system must be targeted to a particular consumer and should be considered as a means of information support of management and educational activities.*

Key words: monitoring, quality monitoring, masters, teacher education.

С. В. Пухно

кандидат психологічних наук, доцент

Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка, м. Суми

Lanas2005@yandex.ru

ПСИХОЛОГІЧНА ПРОСВІТА МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Сучасний стан розвитку суспільства потребує визначення нових завдань у практиці професійної підготовки фахівця, оскільки професійний розвиток на різних етапах професіоналізації відбувається через самовдосконалення особистості (удосконалення професійних знань, вмінь, навичок), залежить від професійної мотивації та активності у навчально-професійній діяльності. В психолого-педагогічних дослідженнях автора статті, присвячених питанням, пов'язаним з мотивацією навчальної діяльності студентів ВНЗ, ці проблеми розглядаються комплексно: мотиваційний компонент навчання забезпечує високі результати навчання, стимулює пізнавальну активність [1-3]. Особливістю мотивації навчальної діяльності студентів є наявність наступних складових: життєзабезпечення, особистісного розвитку, навчальної діяльності, соціальної взаємодії, професійного становлення. Абсолютна перевага кожної з цих детермінант означає не просто порушення рівноваги між ними, а й істотні деформації в майбутньому. У той же час, специфіка студентського періоду життя така, що провідним чинником, через об'єктивні причини, – є професійне становлення, що повинне забезпечувати взаємодоповнення всіх інших складових. Провідним в цьому процесі постає поняття мотивації. Мотивація викликає активність людини і визначає її спрямованість. Утворює цю складну структуру ієрархія домінуючих мотивів – усвідомлених та неусвідомлених психологічних факторів, що спонукають індивіда до виконання певних дій та визначають його спрямованість до мети. Спрямованість особистості – її інтегральна властивість, в психології розглядається як утворення, що визначає основний напрям її діяльності, поведінку в конкретних життєвих ситуаціях; являє собою сукупність стійких мотивів, що орієнтують діяльність особистості, характеризується інтересами, схильностями, переконаннями і ідеалами особистості, що складають її світогляд і проявляється в практичній діяльності. Професійна спрямованість – складне психологічне явище, яке характеризує психологічну готовність особистості до вибору напрямку його майбутньої професійної діяльності. Професійне самовизначення – це вибір із всіх професій тієї, що найбільше відповідає індивідуальним рисам людини. Професійне самовизначення особистості сприяє її професійному розвитку. Професійна спрямованість – це професійно-значима риса, яка займає центральне місце в структурі особистості фахівця і обумовлює його індивідуальну і типологічну своєрідність; це система емоційно-ціннісних відношень, що задає ієрархічну структуру домінуючих мотивів особистості, які спонукають до її ствердження в професійній діяльності та спілкуванні. Основний показник рівня спрямованості – змістовність і глибина професійного інтересу з урахуванням його положення в системі мотивів, що створюють професійну спрямованість. Високий рівень професійної спрямованості – це та якісна особливість структури мотивів особистості, яка виражає єдність інтересів та особистості в системі професійного самовизначення, сприяє досягненню професійного та життєвого успіху. Відсутність достатньо глибокої професійної спрямованості у студентів не виключає можливості її формування в період навчання у ВНЗ, – вибір професії виявлявся логічним наслідком формування в процесі навчання